

Universal Multiple-Octet Coded Character Set
International Organization for Standardization
Organisation Internationale de Normalisation
Международная организация по стандартизации
Nemzetközi Szabványügyi Szervezet

Doc Type: Working group document

Irat típusa: Munkacsoport irat

Title: Specifying request/proposal before encoding the Szekely-Hungarian Rovas in the UCS

Cím: Pontosító kérelem a Székely-Magyar rovásírás Egyetemes Betűkészlet-beli végső kódolása előtt

Source: Rovas Writers Assciaton of Szeged – Hungary – President Dezső Deák (by yourself)

Forrás: Szegedi Rovásírók Egyesülete (SZER) – Deák Dezső elnök s.k.

Status: Individual Proposal

Státusz: Magánelőterjesztés

Action: For consideration by JTC1/SC2/WG2 and UTC

Intézkedés: JTC1/SC2/WG2 és UTC általi megfontolásra

Date: 26 June 2012

Kelt: 2012-06-26

A „Szegedi Rovásírók Egyesülete” (SZER) kéri a Nemzetközi Szabványügyi Szervezetet a rovásjelek UNICODE rendszerbe való felvételével és rögzítésével kapcsolatban hogy az eddigi, és az ezután következő beadványok egyikét sem fogadja el, amíg nem felelnek meg az alábbi feltételeknek:

1. A rögzített jelsorban önálló karakterként legyenek rögzítve a dz, dzs hangok és q, w, x, y betűk.
2. A ma használatos latinbetűs írásunk minden betűjének legyen önálló rovásjele – megtoldva a mély „k” és „zárt-E” jelével.
3. A jelenleg félreértésekre okot adó „zárt-E” (ë) jele legyen módosítva a javaslatunk szerint.
4. Az elnevezésében mindenképpen szerepeljen „Székely-Magyar Rovás” / „Szekely-Hungarian Rovas”.
5. Külön kód alatt szerepeljenek a rovás kisbetűk és nagybetűk.
6. Az arab számokon kívül külön legyenek kódolva a rovás számok.
7. Az jelenlegi „magyar billentyűzetten” szereplő írásjelek a rovás kódsorban is szerepeljenek.
8. Az „nt”-ként jelölt „tprus” jelet helyes értelmezéssel kell rögzíteni.

Ismereteink szerint az 5, 6, 7 pontokban rögzítettek már minden beadványban teljesültek

The "Rovas Writers Association of Szeged - Hungary", is asking the International Standards Organization in reference to recording and fixing the rovas symbols in the UNICODE system to not accept any previous or subsequent submissions, unless they comply with the following conditions:

1. In the finalized character set the dz, dzs sounds and q, w, x, y letters must be encoded as a stand-alone characters
2. In the presently used Latin script's each letter must have their own stand-alone rovas symbol - concatenated with the deep "k" and the "closed-E" symbol.
3. The existing "closed-E" (ë) symbol is misunderstandable so must be modified according to our proposal.
4. In the given name of it the „Székely-Magyar Rovás” / „Szekely-Hungarian Rovas” text must be included in every case/always.
5. Have separate code for the rovas letters and capitals.
6. The rovas numbers must be encoded separately from the arabic numbers.
7. The current "Hungarian keyboard"’s all letters have rovas symbols.
8. Encode the „tprus” symbol, which is indicated as a „nt” symbol, with the correct interpretation.

To our knowledge, the 5,6,7 points have already been existed in all submissions.

Indoklás:

A jelenlegi magyar betűsor (ábécé) tartalmaz két olyan hangjelet (DZ, DZS), és négy betűt (Q, W, X, Y,) amelyek nem rendelkeznek a nekik megfelelő, régi rovásjelekkel. Azonban a XIX. és XX. századi rovásban, rovás emlékekben egyértelműen látszik a hiányuk, hiszen többen több féleképpen igyekeztek megoldani a problémát. Feltétlenül fontos, hogy a mai latinbetűs magyar írás és a rovásírás maradéktalanul és hibátlanul konvertálható legyen mindkét irányban. Tehát, olyan rovás jelsort, amely nem feleltethető meg a jelek mennyiségében, hangalakjában és egyéb hordozott jelentéstartalmában a mai latinbetűs ábécének, nem lenne célszerű az UNICODE karaktertáblában véglegesen rögzíteni. Az említett hat jel (DZ, DZS és Q, W, X, Y) rovás emlékeken már szerepel, tehát indokolatlan lenne a karakterkészletből való kihagyásuk.

Mindemellett a billentyűzeten egyszerűen és gyorsan elérhetőnek kell lennie a „mély-K” és „zárt-E” rovásjelnek, amelyek nem szerepelnek a mai latinbetűs ábécékben, azonban a rovásírásban mindennapos a használatuk.

A jelenlegi beadványokban problémát hordoz a „zárt-E” (ë) kérdése is. Mint tudjuk a rovásírásban ugyanannak a hangnak a jelölésére alkalmazunk íves, és a faragáshoz jobban alkalmazható szögletes jeleket is. A jelenlegi beadványok a „H” és a „zárt-E” jelölésére ugyanannak a jelnek a szögletes és íves változatát alkalmazzák. Ez a hasonlóság zavaró és megtévesztő, ezért a „zárt-E” jelét módosítani kell. Erre a Szegedi Róvásírók Egyesülete javasol egy történelmileg hiteles és rovás emlékekben szereplő jelet.

Több beadványban nagy és félrevezető hiba van. A „tprus” jel „nt”-ként való feltüntetése. A „tprus” nem tévesztendő össze az „ent” , vagy „ant” jelével. Javasoljuk a rovásjelek és azok megnevezéseinek rögzítés előtti alapos felülvizsgálatát.

Rationale:

The current Hungarian alphabet contains two sound signs (DZ, DZS), and four letters (Q, W, X, Y) that do not have the appropriate old rovas relics. Therefore the absence of these symbols in the XIX. and XX. century's rovas and rovas records are clearly visible as several have tried in many ways to solve this problem. It is very important that today's Latin-Hungarian alphabet and the rovas symbols are fully and correctly convertible in both directions/ways. So a rovas symbol sequence, which does not correspond to the sounds, the quantity of signs and other forms of meaning content in today's Latin alphabet, it is not appropriate to be permanently encoded in the UNICODE's character system. These mentioned six letters (DZ, DZS and Q, W, X, Y) are existing on recent rovas records, so it would be unreasonable to leave them out from the rovas symbol system.

In addition, on the keyboard should be available easily and quickly the "deep K" and the "closed-E" symbols, which are not contained in today's Latin alphabet, but appears in rovas writing in everyday use.

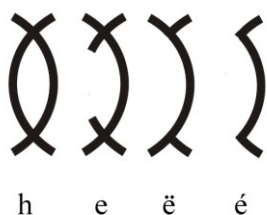
In the current submissions the "closed-E" (ë) is also an issue. As we know that in the rovas writing for the same sound symbol we use an arched symbol to writing and a rectangular one to carving. In the current submissions to indicate the "H" and "closed-E" they apply the same symbol in rectangular and curved version. This similarity is misleading and confusing, so the "closed-E" sign should be amended. For this purpose the „Rovas Writers Association of Szeged” proposes a historically authentic symbol which has already existed on rovas records/relics.

In several submissions there is a big and confusing mistake. A „tprus” symbol is indicated as a „nt” symbol. The "tprus" symbol not to be mistaken with the "ent” or "ant” symbol. We recommend the review of the rovas symbols and their description before encoding them.

Módosítási javaslat a „zárt-E” (ë) cseréjére

A jel, amit javasol a Szegedi Rovásírók Egyesülete, mind formailag, mind származásilag, mind pedig az eredetiség vonatkozásában illeszthető a rendszerbe.

Mivel a magyar nyelvterület egy részén a „zárt-E” (ë) hang helyett az emberek „ö” hangot ejtenek, ezért a legalkalmasabb jel a jelenlegi Ǻ jel kiváltására Bél Mátyás 1718-ból való Ǻ ö jele, formailag a többi rovásjelhez igazítva.

A „zárt-E” (ë) használata megváltoztatja a szó jelentését is, így gazdagítva a nyelvet, ugyanakkor visszahozza a nyelvből már kikopott finom árnyalatokat.

Például:

A „mentek” szó a mai nyelvünkben négy értelmet hordoz, s az éppen aktuális jelentése csak a szövegkörnyezetből derül ki.

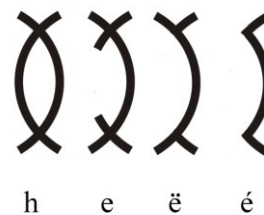
Ellenben a „zárt-E” (ë) használatával egyértelművé tehető a szó jelentése:

- *mentëk* – éppen megmentek valakit
- *mëntek* – ők a múltban mentek valahova
- *mëntëk* – jelenleg ti mentek valahova
- *mentek* – régi budapesti tájszólás – tulajdonképpen mentesek valami alól (azaz fel vannak mentve)

Proposal to the "closed-E" (ë) exchange

The symbol, that our Rovas Writers Association propose, both formally as well as originality fits into the system.

In one area of Hungary instead of the "closed-E" (ë) the people pronounce „ö” (Alföld dialect). So the best symbol, to replace the current Ǻ symbol, is coming from Matyas Bel, 1718, Ǻ ö. We have adapted his symbol formally to other related rovás symbols.

The "closed-E" (ë) changes meaning of words in several cases, thus enriching our language and bringing back the frayed delicate nuances into it.

For example:

The "mentek" word carries four meaning in our language, and the actual meaning emerges only from the context.

However, using the "closed-E" (ë) can make the meaning of the word clear:

- „*mentëk*” – *rescuing* someone
- „*mëntek*” – they *went* somewhere (past)
- „*mëntëk*” – you are *going* to somewhere (present)
- „*mentek*” – old Budapest dialect – it means they are *exempt/free* from something